

Pragmatisme of principe?

Berlijnse Berichten

Columns - 3 april 2003

Er wordt veel gediscussieerd hier in Duitsland over de oorlog in Irak en ik zit er middenin. Het begon met gesprekken met mijn Nederlandse huisgenote Katja. Die strandden in de conclusie dat we te weinig weten (maar wij voeren de zaak dan ook meteen helemaal terug naar de Vietnamoorlog en raken dan de weg kwijt). Dus kochten we *Zeit*, *Spiegel* en *Süddeutsche*, luisterden radio en keken tv. Maar een helder standpunt heb ik nog steeds niet, geloof ik.

Ik ben tegen oorlog, maar vind dat tegelijkertijd veel te makkelijk. Ik ben ook tegen Saddam Hoessein, al vraag ik me steeds meer af of Bush wel weet waar hij aan begonnen is. Des te meer ellendige beelden uit Irak ik op tv zie, des te meer voel ik me naar Duits vredesstandpunt getrokken. Maar dat vind ik weer te zwart-wit.

Het slaat hier zo snel om in uitersten. Vanmiddag was ik op Unter den Linden. Ter hoogte van de Amerikaanse ambassade is een *Friedenscamp* opgeslagen: Greenpeace staat er met een groot vredesteken en de PDS heeft een soort tent neergezet waar mensen dag en nacht voor de vrede zitten te zijn, met spandoeken en kampvuurtjes als het koud wordt. Er wordt gemoedelijk gedronken en gerookt. Vanuit [Café Einstein](#) slaat het diplomatenvolk het ook drinkend en rokend gade. Maar de teksten op de spandoeken zijn niet zo gemoedelijk. Bush is de nieuwe Hitler, Angela Merkel (de pro-Amerikaanse CDU-partijvoorzitter) is een varken etc.

Anderhalf jaar geleden lagen op dezelfde plek waar heel Amerika nu naar de hel wordt gewenst bergen vol bloemen en steunbetuigingen aan dit land. Er werd gedemonstreerd, Amerika had ons bevrijd, laat ons dat nooit vergeten! Grote solidariteitsdemonstraties liepen dezelfde route als nu de vredesdemonstraties waarin het anti-Amerikanisme hoogtij viert.

Ik houd niet van simpel anti-Amerikanisme en ook niet van militante vredesactivisten. Maar ik merk dat ik in discussies met Duitse vrienden automatisch in de pro-Amerika-hoek word gedrukt en daar houd ik ook niet van. "Hoho, ik ben voornamelijk tégen Saddam Hoessein!", hoorde ik mezelf in een

discussie met B. verdedigen. Maar goed, B. vindt als-ie eenmaal op dreef is ook dat je Pim Fortuyn mag doodschieten.

Mijn ex C., die ik tegenwoordig af en toe weer zie, noemde mij echter ook al pragmatisch, wat hier het tegenovergestelde van principieel (het goede) en dus fout is. Daar schrok ik wel een beetje van, want C. is voor mij het pragmatisme in persoon. En ik ben toch links? Waarom zit ik hier meteen in de rechtse hoek? Komt dat omdat ik Nederlands ben?

De dag nadat de oorlog was uitgebroken hoorde ik op de radio dat er vrijwel overal ter wereld tegen de oorlog werd geprotesteerd, ook van officiële zijde, terwijl een klein aantal landen Amerika steunde: Japan, Polen en Nederland. "Jemig, zitten we in die liga", was mijn eerste reactie. En de tweede: "Wat nou we? Waar sta ik eigenlijk?"

Mijn mailbox zit vol mails van Duitse vrienden die hun onvrede over de oorlog uiten. Van mijn Nederlandse vrienden krijg ik daarentegen mails met cartoons en satirische teksten. Is het uiteindelijk gewoon weer het aloude verschil tussen principieële Duitsers en pragmatische Nederlanders? Maar ik wil nu geen pragmatische Nederlandse zijn en ik ben geen principieële Duitse.

Zondagavond zag ik op tv een discussieprogramma met Egon Bahr (Brandts adviseur in de *Ostpolitik* en tegenwoordig *Friedensforscher*) en Horst Teltschik (Kohls adviseur tijdens de val van de Muur en tegenwoordig *Sicherheitsexperte*). Ze praatten over Amerika, Europa en hoe het nu verder moet. Het kwam er op neer dat Europa zelfverzekerder moet optreden, zodat het Midden-Oosten ziet dat er een westers alternatief is voor Amerika en de Amerikanen ons serieuzer zullen nemen.

Maar wat mij vooral opviel is dat Bahr het voortdurend over *Amis* had, hetgeen ik altijd als een denigrerende term voor Amerikanen hield, terwijl hij het helemaal niet denigrerend bedoelde. Hier waren twee pragmatische Duitsers aan het woord. Dat stelde me gerust. Maar dat verandert natuurlijk ook niets aan de oorlog.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/2781/pragmatisme-of-principe>